

The background features a series of concentric, overlapping circles in various shades of teal and light blue, creating a ripple effect. A bright, circular light source is positioned in the lower right, casting a strong, conical beam of light upwards and to the left, illuminating the center of the circles.

STRATEGIA NAȚIONALĂ PENTRU INOVARE SOCIALĂ 2026 - 2034

Proiect co-finanțat de Uniunea Europeană. Opiniile și punctele de vedere exprimate aparțin însă exclusiv autorilor și nu reflectă în mod necesar poziția Uniunii Europene sau a European Social Fund Agency. Nici Uniunea Europeană, nici autoritatea finanțatoare nu pot fi considerate responsabile pentru acestea.

Propunerea de strategie este realizată de Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială, constituit la nivelul fonduri-structurale.ro/consolid8.

SUMAR	3
Sumar executiv (RO)	3
Executive summary (ENG)	5
INTRODUCERE	7
Metodologie	7
Definiții	10
CADRUL GENERAL	11
Provocări & oportunități sociale și economice actuale în România	11
Peisajul organizațional	13
Instrumente relevante existente pentru inovarea socială în România	16
PRIORITĂȚI ȘI PLAN DE ACȚIUNE	18
Viziunea strategiei	18
Priorități	18
Prioritatea 1 - Dezvoltarea și consolidarea competențelor actorilor implicați în inovare socială	20
Prioritatea 2 - Implementarea unui cadru integrat de măsurare a impactului social adaptat inițiativelor și organizațiilor din sistem	23
Prioritatea 3 - Creșterea vizibilității și recunoașterii inovării sociale la nivel local/regional/național	25
Prioritatea 4 - Diversificarea și creșterea accesului la finanțare pentru inițiative de inovare socială	28
Prioritatea 5 - Consolidarea și conectarea ecosistemului de inovare socială	30
POTENȚIALE SURSE DE FINANȚARE	32
CONTRIBUȚII	35

1. Sumar

SUMAR EXECUTIV (RO)

Prezentul document constituie foaia de parcurs pentru consolidarea inovării sociale în România, propunând o viziune integrată pentru transformarea inițiativelor cu impact social în motoare de dezvoltare durabilă.

Metodologie și procesul de co-creare

Elaborarea strategiei a urmat un parcurs participativ, coordonat de **Centrul Național de Competențe în Inovare Socială** (operaționalizat de fonduri-structurale.ro/consolid8), sub îndrumarea unui consiliu consultativ format din 11 organizații relevante la nivel național. Procesul s-a desfășurat în trei etape cheie pe parcursul anului 2025:

aprilie – noiembrie

Analiza de nevoi

Consultarea studiilor de specialitate și aplicarea unui chestionar la care au răspuns peste 120 de organizații din 33 de județe.

decembrie

Prioritizare

Ierarhizarea acțiunilor prin instrumente online, bazată pe criterii de impact și fezabilitate.

noiembrie

Co-creare

Organizarea de workshop-uri online cu actori din helixul cvadruplu pentru definirea liniilor strategice.

Ecosistemul implicat în procesul de co-creare a fost unul divers, reunind

Metodologia a urmărit reprezentarea echilibrată la nivel național:

PESTE
49%
dintre organizații activează
atât în mediul urban, cât și în cel rural

77.2%
dintre respondenți se auto-identifică
drept inovatori sociali, demonstrând existența
unei mase critice pregătite pentru scalare.

2. Priorități și acțiuni

Strategia este structurată pe cinci priorități, menite să adreseze barierele sistemice identificate:

- 01 Dezvoltarea și consolidarea competențelor:** Profesionalizarea ecosistemului prin programe de formare dedicate managementului inovării, evaluării impactului și finanțărilor alternative. Acțiunile cheie pot include crearea de incubatoare sociale, desfășurarea de programe de mentorat, integrarea inovării sociale în curricula educațională și universitară.
- 02 Cadrul integrat de măsurare a impactului social:** Această prioritate vizează validarea rezultatelor inovatorilor sociali. Se propune dezvoltarea unui cadru național de măsurare a impactului, cartografierea continuă a inițiativelor de succes și introducerea „teoriei schimbării” ca cerință în designul instrumentelor de finanțare publică.
- 03 Creșterea vizibilității și recunoașterii:** Promovarea inovării sociale prin campanii media la nivel național și prin crearea unei platforme dedicate produselor cu impact social. Impactul acestor inițiative va fi amplificat prin proiecte-pilot de scalare și documentarea unor „povești de succes” care să valideze și să multiplice rezultatele obținute
- 04 Diversificarea și creșterea accesului la finanțare:** Consolidarea finanțării inovării sociale prin introducerea unor instrumente noi și flexibile, adaptate nevoilor reale ale acestui ecosistem. Strategia propune promovarea surselor de finanțare disponibile și testarea unor soluții precum matchfunding-ul local, dar și alte instrumente de finanțare.
- 05 Consolidarea și conectarea ecosistemului:** Punerea în legătură a actorilor din domeniu prin instrumente practice, precum o hartă digitală interactivă și rețele de colaborare pe

teme specifice. Colaborarea va fi susținută prin vizite de studiu, evenimente de networking și un raport anual, care va oferi date actualizate despre evoluția sectorului și noi oportunități de parteneriat.

3. Finanțare

Implementarea strategiei se bazează pe mobilizarea unor surse de finanțare diverse, adaptate etapelor de dezvoltare ale ecosistemului. Pe termen scurt, pilonul principal este Programul Incluziune și Demnitate Socială (PoIDS) 2021-2027, care susține înființarea Clusterului național de inovare socială și acordarea de micro-granturi. Acesta este completat de programe europene cu gestiune directă, precum Erasmus+ (pentru educație și formare), CEDV (pentru drepturi și valori), EaSI (pentru studii și date) și IMREG (pentru vizibilitate). Pe termen mediu și lung, strategia mizează pe utilizarea fondurilor de asistență tehnică din PEO și PoIDS pentru acțiuni pilot. O direcție prioritară o reprezintă negocierile pentru cadrul financiar post-2027, unde România va trebui să vizeze menținerea facilităților FSE+, care permit o rată de cofinanțare europeană de până la 95%, reducând astfel semnificativ presiunea asupra bugetului național.

EXECUTIVE SUMMARY (ENG)

This document serves as the roadmap for strengthening social innovation in Romania, proposing an integrated vision to transform social impact initiatives into drivers of sustainable development.

Methodology and the co-creation process

The development of this strategy followed a participatory path, coordinated by the National Competence Center for Social Innovation (operationalized by fonduri-structurale.ro/consolid8), under the guidance of a National Advisory Board composed of 11 organizations of national relevance. The process took place in three key stages throughout 2025:

aprilie – noiembrie

Needs analysis

Consultation of specialized studies and the implementation of a survey completed by over 120 organizations across 33 counties.

december

Prioritization

Ranking actions through online tools based on impact and feasibility criteria.

november

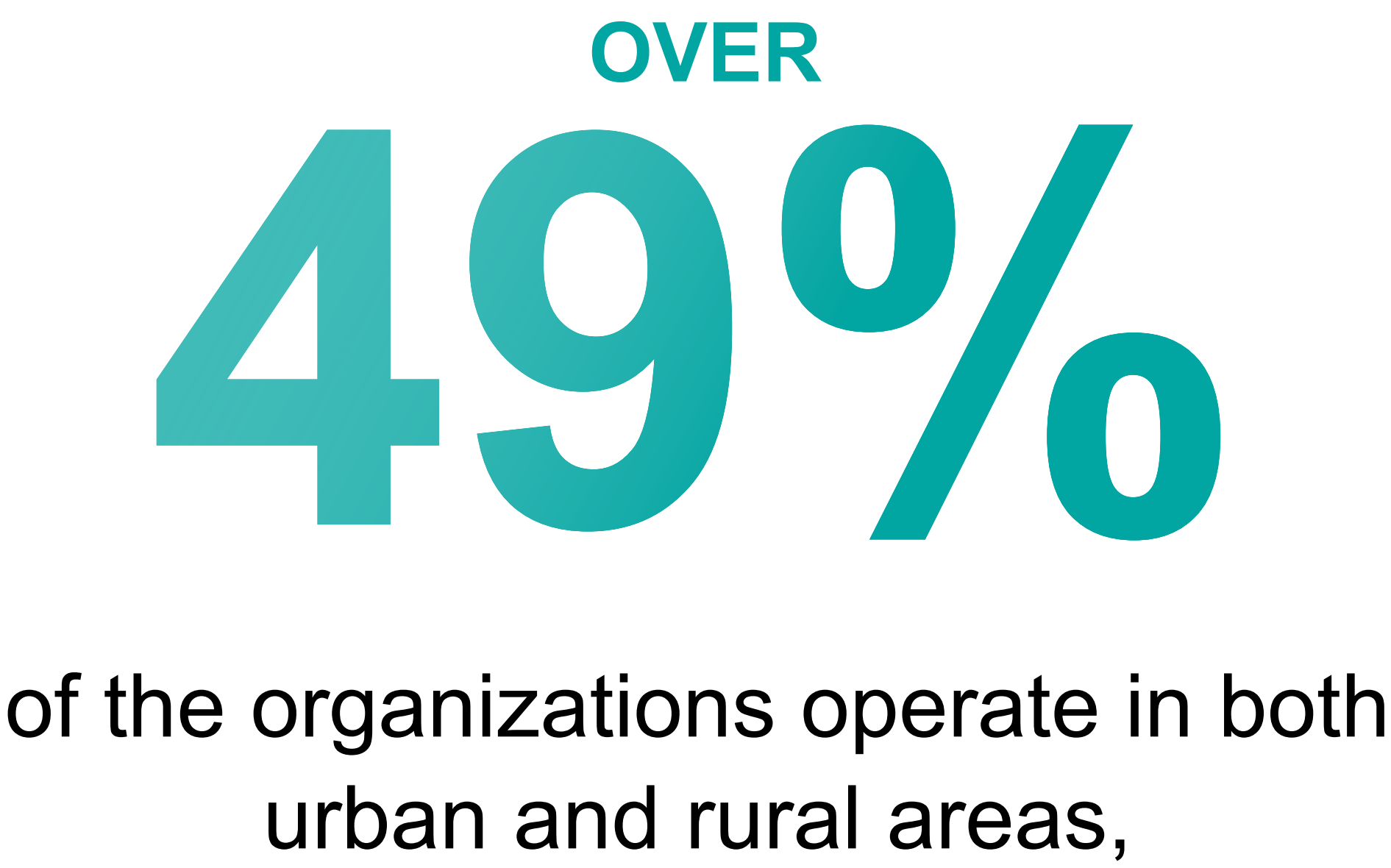
Co-creation

Online workshops with quadruple helix actors to define strategic directions.

The ecosystem involved in the co-creation process was diverse, bringing together

The methodology aimed to ensure balanced representation at the national level:

2. Priorități și acțiuni

- 01 Skills development and capacity building:** Aimed at professionalizing the ecosystem through training programs dedicated to innovation management, impact assessment, and alternative financing. Key actions include establishing a social initiatives incubator, mentoring programs, and integrating social innovation into educational and university curricula.
- 02 Integrated social impact measurement framework:** Aimed at validating the results of social innovators. This priority proposes developing a national impact measurement framework, ongoing mapping of successful initiatives, and introducing the "Theory of Change" as a requirement in the design of public funding instruments.
- 03 Increasing visibility and recognition:** Aimed at promoting social innovation through national media campaigns and the creation of a platform dedicated to social impact products. The impact will be amplified through scaling pilots and documenting "success stories" to validate and multiply results.
- 04 Diversifying and increasing access to funding:** Aimed at strengthening social innovation financing by introducing new, flexible instruments adapted to the ecosystem's real needs. The strategy proposes promoting available funding sources and testing solutions such as local matchfunding and other financial instruments.

- 05 Strengthening and connecting the ecosystem:** Aimed at linking sector actors through practical tools, such as an interactive digital map and thematic collaboration networks. Cooperation will be supported by study visits, networking events, and an annual report, providing updated data on sector evolution and new partnership opportunities.

3. Funding

The Strategy implementation relies on mobilizing diverse funding sources tailored to the ecosystem's development stages. In the short term, the main pillar is the Inclusion and Social Dignity Program (PoIDS) 2021-2027, supporting the National Social Innovation Cluster and micro-grants. This is complemented by direct-management EU programs such as Erasmus+ (education and training), CERV (Citizens, Equality, Rights and Values), EaSI (studies and data), and IMREG (visibility).

In the medium and long term, the strategy leverages technical assistance funds from PEO (Education and Employment Program) and PoIDS for pilot actions. A priority direction involves negotiations for the post-2027 financial framework, where Romania should aim to maintain ESF+ provisions that allow for an European co-financing rate of up to 95%, significantly reducing pressure on the national budget.

2.Introducere

Metodologie

Abordarea metodologică a prezentei propuneri de strategii s-a bazat pe un proces structurat de consultare și co-creare cu stakeholderii relevanți din România derulat pe parcursul anului 2025. În prima etapă, a fost realizată o analiză de nevoi la nivel național, prin consultarea studiilor relevante (aprilie – septembrie 2025) și prin aplicarea unui chestionar online la care au participat peste 120 de organizații (octombrie – noiembrie 2025).

În a doua etapă, pe baza rezultatelor analizei de nevoi, au fost organizate workshopuri online de co-creare (noiembrie 2025), în cadrul cărora au fost discutate și definite direcțiile strategice, prioritățile și setul inițial de acțiuni.

Ulterior, acțiunile identificate în cadrul workshopurilor au fost supuse unui proces de prioritzare prin instrumente online (chestionar), asigurând o ierarhizare obiectivă și participativă a intervențiilor propuse, în funcție de relevanță, impact și fezabilitate.

Actori implicați

La procesul de co-creare a acestui document au luat parte:

Organizațiile își desfășoară activitatea principală în 33 din județele României, inclusiv municipiul București, existând totodată organizații cu activitate la nivel național.

INTERVENȚIILE URBAN/RURAL ALE ORGANIZAȚIILOR

34,2%

active în mediul urban

16,3%

active în mediul rural

49,6%

active în mediul urban și rural

ÎNȚREPRINDERI SOCIALE

33,3%

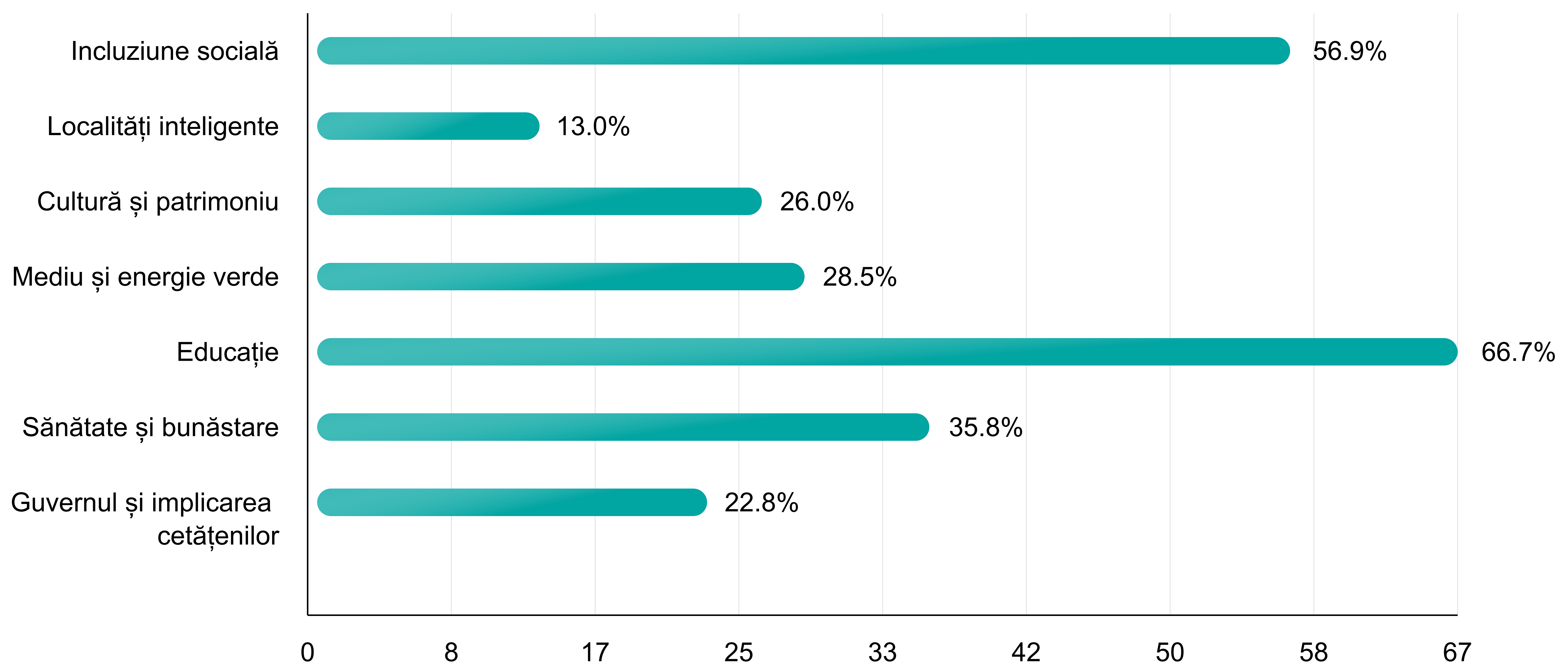
dintre organizațiile participante dețin sau au deținut atestatul de întreprindere socială

INOVATORI SOCIALI

77,2%

dintre respondenți consideră că în cadrul organizației au derulat activități inovatoare social

Domenii de impact ale organizațiilor participante

Alte domenii de impact menționate:

Turism

Dezvoltare
rurală

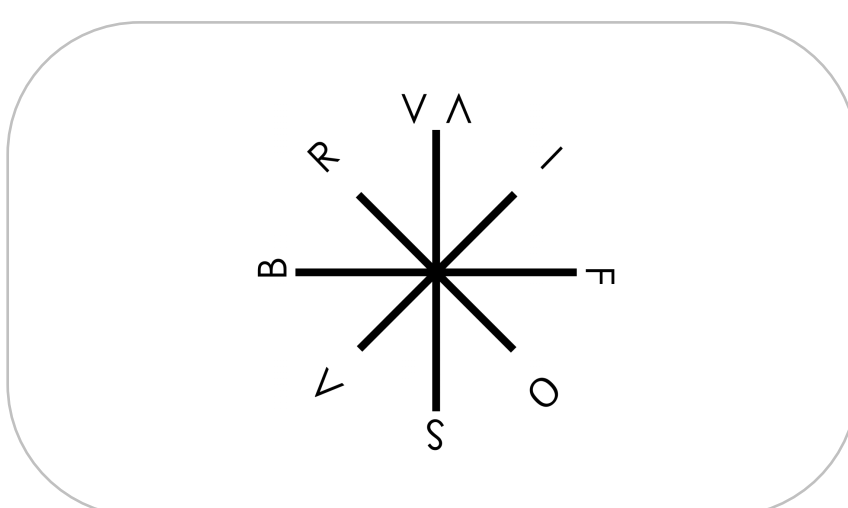

Finanțare
socială

Antreprenoriat

Procesul de co-creare și de elaborare a prezentei propuneri a fost derulat de Centrul Național de Competențe în Inovare Socială. Centrul este condus de fonduri-structurale.ro/consolid8 și beneficiază de ghidaj din partea unui Consiliu Consultativ format în prezent din 11 organizații relevante domeniului la nivel național:

Lista completă a organizațiilor care au participat la acest proces și care și-au exprimat consimțământul pentru a fi menționate public ca susținători ai strategiei este inclusă în ultimul capitol al prezentului document.

Definiții

Inovare socială

Dezvoltarea și implementarea de idei noi vizând produse, servicii, practici și modele, care răspund unor nevoi sociale și, în același timp, creează relații sau colaborări sociale noi între public, societatea civilă sau organizații private, fiind astfel benefică pentru societate și stimulând capacitatea acestora de a acționa.

Regulamentul UE 1057/2021

Colaborarea în cadrul helixului cvadruplu/cvintuplu

Model pentru dezvoltarea inovării bazat pe interacțiunea dintre mediul academic, privat, guvernamental și al societății civile („helixul cvadruplu”), la care se adaugă mediul natural („helixul cvintuplu”).

Întreprinderi sociale

În sens larg, întreprinderile sociale sunt organizațiile care desfășoară activități economice (componenta antreprenorială/economică) pentru a atinge un obiectiv social sau societal comun (componenta socială) și care au o structură organizatorică și de control care reflectă misiunea lor (componenta guvernantei incluzive).

Social Enterprises and their Ecosystems in Europe

Întreprinderile sociale atestate

În România sunt, conform Legii economiei sociale, acele întreprinderi care acționează în scop social și/sau în interesul general al comunității, alocă minimum 90% din profitul/excedentul realizat scopului social și rezervei statutare, se obligă să transmită bunurile rămase în urma lichidării către una sau mai multe întreprinderi sociale și care aplică principiul echității sociale față de angajați și administratori asigurând niveluri de salarizare/remunerare echitabile, între care nu pot exista diferențe care să depășească raportul de 1 la 8.

Legea nr. 219/2015 privind economia socială

Teoria schimbării

reprezintă o descriere și o ilustrare riguroasă a modului și a motivelor pentru care se estimează producerea unei schimbări dorite într-un context dat. Aceasta vizează, în mod specific, cartografierea și fundamentarea etapei cunoscute drept „veriga lipsă” (missing middle), stabilită între acțiunile unei inițiative (activități sau intervenții) și modul în care acestea generează rezultatele scontate. Procesul presupune identificarea prioritară a obiectivelor pe termen lung, urmată de o analiză retrospectivă pentru a determina ansamblul de condiții necesare (rezultate intermediare) și relațiile de cauzalitate dintre acestea, astfel încât finalitatea propusă să fie atinsă. Toate aceste elemente sunt integrate într-un Cadru al Rezultatelor (Outcomes Framework).

The Center for Theory of Change¹

¹www.theoryofchange.org/what-is-theory-of-change/

3.Cadrul general

Provocări și oportunități sociale și economice actuale din România

Potrivit Băncii Mondiale², România a avansat în dezvoltarea sa economică și în procesul de convergență cu Uniunea Europeană, însă are nevoie de o creștere mai incluzivă și mai sustenabilă. Printre obstacolele în calea creșterii se numără: disparitățile regionale, slăbiciunile instituționale, deficitul de forță de muncă calificată, scăderea populației de vârstă activă, precum și vulnerabilitățile la riscuri naturale și la schimbările climatice. Măsurile fiscale au stimulat consumul, conducând la deficite gemene constant ridicate. Principala provocare pe termen scurt este echilibrarea presiunilor fiscale și comerciale, concomitent cu abordarea problemelor persistente de incluziune socială.

Creșterea economică a României a încetinit la 0,9% în 2024, ceea ce a dus la o reducere mai lentă a sărăciei și reflectă nivelul scăzut al investițiilor private și deteriorarea deficitului comercial. Incertitudinea economică globală este de așteptat să afecteze creșterea economică și reducerea sărăciei în 2025 și pe termen mediu. Presiunile asupra deficitului fiscal și ale contului curent vor rămâne ridicate.

România se confruntă în continuare cu probleme sociale structurale care necesită îmbunătățiri și în care inițiativele de inovare socială pot genera un impact semnificativ:

Sărăcie: Persoanele aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială reprezintă 39,4% din populație³, procent depășit în UE în 2023 doar de Estonia, Bulgaria și Lituania. Forumul Economic Mondial⁴ evidențiază inovarea socială ca factor-cheie pentru extinderea eforturilor de eradicare a sărăciei extreme; în contextul României, aceasta are un potențial considerabil de a genera un impact semnificativ.

Educație: Aproape jumătate dintre elevii din România sunt analfabeți funcțional, rezultat care plasează România pe penultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește performanțele elevilor de 15 ani la matematică, științe și citire⁵.

Sănătate: Speranța de viață la naștere în România a fost a treia cea mai scăzută dintre statele membre în 2022, cu 5,4 ani sub media UE⁶.

² "The World Bank in Romania". The World Bank. 5 mai 2025. Accesat pe 9 mai 2025.

<https://www.worldbank.org/en/country/romania/overview>

³ Eurostat, 2023

⁴ „Four lessons on how smarter innovation can help fight poverty”. World Economic Forum. 19 octombrie 2016. Accesat pe 8 mai 2025. <https://www.weforum.org/stories/2016/10/four-lessons-on-how-smarter-innovation-can-help-fight-poverty/>

⁵ „On PISA tests and what they show about Romanian education, with psychologist Dragoș Iliescu, professor at the UB Faculty of Psychology and Education Sciences”. Universitatea București. 9 aprilie 2024. Accesat pe 9 aprilie 2025. <https://unibuc.ro/despre-testele-pisa-si-ce-ne-arata-ele-despre-educatia-romaneasca-cu-psihologul-dragos-iliescu-profesor-la-facultatea-de-psihologie-si-stiintele-educatiei-a-ub/?lang=en>

⁶ „State of Health in the EU Romania Country Health Profile 2023”. OECD & European Observatory on Health Systems and

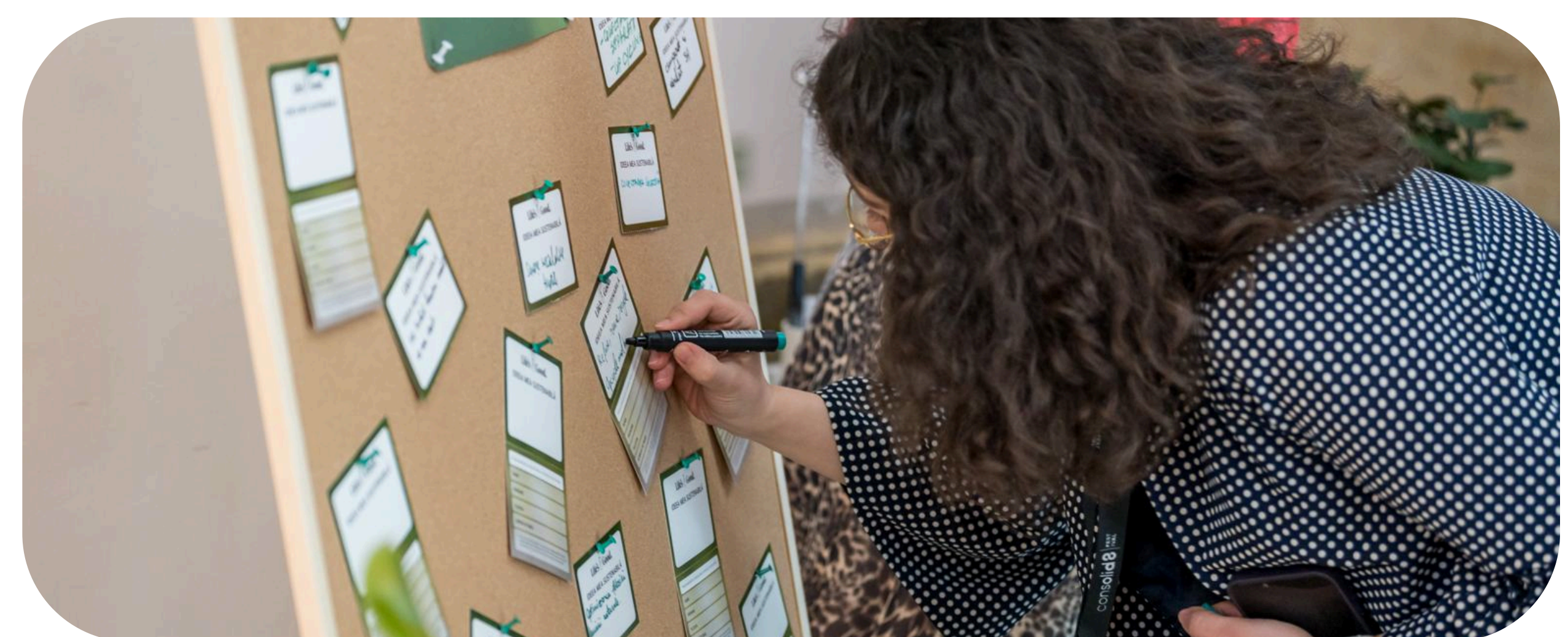
Competențe digitale: În pofida creșterii rapide a utilizării internetului (88% pentru grupa de vârstă 16–74 ani), doar 9% dintre români au competențe digitale peste medie. Deși România dispune de un număr mare de specialiști IT&C (196.000), există o nevoie urgentă de îmbunătățire a alfabetizării digitale la nivelul întregii populații⁷.

Egalitate: Cu un scor de 53,7 din 100 de puncte, România se situează pe locul 26 în UE în Indexul Egalității de Gen, fiind cu 14,9 puncte sub media Uniunii Europene⁸.

Toate aceste probleme care în prezent prezintă provocări substanțiale ar putea fi adresate de inovații sociale propuse de actorii de la diferite niveluri.

În octombrie 2025, în Registrul unic al întreprinderilor sociale figurau peste 5640 de întreprinderi sociale cu atestat valabil, față de circa 1700 de întreprinderi sociale la începutul anului. Majoritatea (dacă nu chiar toate) întreprinderilor sociale nou înființate în 2025 au beneficiat de sprijin prin Fondul Social European+, în cadrul apelurilor dedicate administratorilor de grant (din Programul Educație și Ocupare 2021 – 2027 pentru mediul urban și din Programul Incluziune și Demnitate Socială 2021 – 2027 pentru mediul rural). Este de așteptat ca acest număr să crească în perioada următoare având în vedere că la momentul finalizării prezentului document (decembrie 2025), există administratori de grant care încă nu au semnat contractele de subvenție cu antreprenorii selectați și există publicat un nou apel de proiecte similar în cadrul Programului pentru Tranziție Justă 2021 – 2027. În plus, 100 de întreprinderi active în sprijinirea persoanelor cu dizabilități vor beneficia de sprijin

prin proiectul strategic finanțat în cadrul priorității de inovare socială a Programului de Incluziune și Demnitate Socială. Antreprenorii sociali sunt principalele motoare ale inovării sociale din România, creând soluții inovatoare pentru abordarea problemelor sociale profunde descrise anterior. Nu toate întreprinderile sociale sunt acreditate formal în România. Comisia Europeană a estimat existența a aproximativ 6.000 de întreprinderi sociale în România încă din anul 2020⁹.

Antreprenori sociali de referință din România au fost recunoscuți la nivel internațional (de exemplu: rețeaua Ashoka – Iarina Taban pentru dezvoltarea unui program de referință de sprijinire a educației copiilor defavorizați (sărăcie și educație), Vera Marin pentru dezvoltarea unui program educațional inovator în domeniul arhitecturii (educație), Dorica Dan pentru dezvoltarea de soluții inovatoare pentru pacienții cu boli rare (sănătate), Carmen Gheorghe – pentru activitatea sa cu femei rome dezavantajate (egalitate), Social Impact Award – Bogdan Dimciu pentru dezvoltarea unui program de incluziune socială pentru persoanele vulnerabile în cadrul Ophori, Social Firms Europe CEFEC Award 2024 – Roxana Damaschin Țecu pentru dezvoltarea unui model de angajare a persoanelor cu dizabilități în cadrul întreprinderii sociale Oilright care activează în domeniul protejării mediului etc.).

Policies. Accesat pe 9 aprilie 2025. https://health.ec.europa.eu/system/files/2023-12/2023_chp_ro_english.pdf

⁷ “Romania’s Digital Environment: Navigating the Path to a Tech-Driven Future”. Issue Monitoring. 23 august 2024. Accesat pe 9 aprilie 2025. <https://issuemonitoring.eu/en/romaniias-digital-environment-navigating-the-path-to-a-tech-driven-future/>

⁸ “Gender Equality Index”. European Institute for Gender Equality. 2022. Accesat pe 9 aprilie 2025. <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2022/country/RO>

⁹ “Social Enterprises and their ecosystems in Europe. Comparative synthesis report”. European Commission. Carlo Borzaga, Giulia Galera, Barbara Franchini, Stefania Chiomento, Rocío Nogales and Chiara Carini. Disponibil la <https://europa.eu/!Qq64ny>

Toate aceste exemple pot crea un efect de propagare și pot genera idei noi în diferite comunități.

Ecosistemul de inovare socială din România se află încă într-un stadiu incipient. Conceptul de „inovare socială” este încă larg necunoscut atât în sectorul privat, cât și în cel public. Observăm o nevoie acută de transfer de cunoștințe în acest domeniu la toate nivelurile societății – de la creșterea gradului de

conștientizare până la construirea efectivă de soluții inovatoare. Inovarea socială este impulsionată în principal de inovatori sociali privați care implementează inițiative locale, contribuind la soluționarea problemelor sociale, de regulă identificate la nivelul comunităților locale. Astfel de inovatori nu se identifică, de obicei, ca fiind inovatori sociali. Ecosistemele de inovare socială din România sunt fragile și foarte fragmentate.

Peisajul organizațional

Principalii actori ai ecosistemului de inovare socială din România sunt:

ONG-urile

Antreprenorii sociali

Organizațiile de suport

Autoritățile publice cu atribuții în domeniul politicilor sociale

Sectorul societății civile

Sectorul ONG / al societății civile din România este primul care impulsionează inovarea socială. ONG-urile desfășoară o activitate intensă de identificare a problemelor specifice din comunitățile pe care le reprezintă sau care se află în aria misiunii lor și, având structuri organizaționale suple, propun soluții inovatoare pentru abordarea acestor probleme punctuale. În ultimii ani, grupuri informale au început să dezvolte soluții inovatoare (de exemplu: „Dăruim Viață – Facem un spital!”) – activitatea lor a fost formalizată juridic sub forma unor asociații, însă nucleul acestora este reprezentat de mișcări de tip grassroots. ONG-urile mature (de exemplu: Fundația Alături de Voi, Ateliere Fără Frontiere) dezvoltă start-up-uri de impact inovatoare și, totodată, transferă cunoștințe prin diverse programe de accelerare.

Antreprenori sociali

Antreprenorii sociali joacă un rol esențial în dezvoltarea ecosistemului de inovare socială din România. Sprijinit inițial prin finanțări Fondul Social European (FSE) în perioada financiară 2007–2013, antreprenoriatul social a început să se dezvolte mai robust în România, ca urmare a diferitelor procese de accelerare susținute prin programe europene (în special prin Fondul Social European). Primele întreprinderi sociale sprijinite în România au fost întreprinderile sociale de inserție pe piața muncii (WISE), motiv pentru care această verticală a antreprenoriatului social este predominantă. Cu toate acestea, începând cu perioada 2019–2020, antreprenorii sociali au început să abordeze și alte problematici sociale, în special din domeniul mediului.

Un rol important în dezvoltarea ecosistemului național și local de inovare socială este jucat de multiple organizații de suport care facilitează schimbul de cunoștințe și construirea ecosistemului. Observăm influența tot mai mare a organizațiilor internaționale de suport (precum Ashoka, prezentă în România din 2017), dar și aplicarea principiului „darului care continuă să ofere”: organizații private inovatoare, care au dezvoltat modele de inovare socială de succes, caută sprijin pentru derularea de procese de accelerare care să multiplice și să scaleze inovațiile lor și/sau să implice noi actori în ecosistem. Cu toate acestea, în contextul mainstreaming-ului conceptului de inovare socială, este necesar un sprijin suplimentar din partea sectorului public, aspect detaliat mai jos:

Autorități naționale

Mai multe autorități naționale din România joacă roluri-cheie în stimularea inovării sociale și pot fi parteneri naturali pentru dezvoltarea ecosistemului. Misiunile și prioritățile lor strategice sunt strâns aliniate cu problemele care pot fi atenuate prin intermediul inițiativelor de inovare socială, orientate spre impact.

Secretariatul General al Guvernului (SGG)

a dezvoltat Strategia Națională pentru Inovare în Sectorul Public 2025 - 2029. Inițiativele de inovare socială sunt strâns legate de activitatea sectorului public care este în prezent angrenat într-o reformă semnificativă, noile abordări urmând să faciliteze inovarea în sectorul public prin intermediul „Serviciului de aderare la OCDE și inovare în sectorul public” și prin „Laboratorul de inovare” constituite la nivelul SGG.

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (ANPDPD)

coordonează un proiect strategic de inovare socială care urmează să fie finanțat în cadrul PIDS 2021 - 2027. ANPDPD promovează în prezent prin intermediul acestei inițiative proiectarea de instrumente și mecanisme care să îmbunătățească serviciile, accesibilitatea și incluziunea persoanelor cu dizabilități, prin abordări inovatoare, centrate pe utilizator.

Autoritățile de Management

pentru Programul Incluziune și Demnitate Socială (PIDS) și Programul Educație și Ocupare (PEO) sunt implicate în conturarea viitoarelor programe operaționale pentru inovare socială, în cadrul actualului/viitorului Fond Social European (+). Autoritățile reunite sub Direcția generală programe europene capital uman (DGPECU) din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) sunt principalii finanțatori ai inovării sociale din România.

Ministerele de linie

care se află în centrul principalelor provocări sociale sistemice ale României și care au atât mandat de politici publice, cât și capacitate de scalare a soluțiilor inovatoare, precum:

Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale

- Gestionează politicile de ocupare, incluziune socială, protecție socială și economie socială, domenii-cheie pentru inovarea socială
- Coordonează implementarea Legii economiei sociale și a măsurilor privind integrarea grupurilor vulnerabile (șomeri de lungă durată, persoane cu dizabilități, tineri NEETs, beneficiari de venit minim etc.), dar și elaborarea Strategiei Naționale în domeniul economiei sociale
- Are experiență directă cu instrumente FSE/FSE+ (WISE, servicii integrate, inserție socio- profesională), unde inovarea socială poate îmbunătăți eficiența intervențiilor clasice

Ministerul Educației și Cercetării

- Educația este unul dintre domeniile cu cele mai mari inegalități structurale (abandon școlar, acces limitat în mediul rural, decalaje socio-economice)
- Inovarea socială este esențială pentru completarea și adaptarea sistemului formal de educație, acolo unde soluțiile standard nu funcționează
- Există deja un ecosistem activ de ONG-uri și antreprenori sociali care dezvoltă soluții testate la nivel local (educație remedială, afterschool, educație digitală, educație non- formală)

Ministerul Sănătății

- Sistemul de sănătate se confruntă cu inechități majore de acces, în special pentru comunități vulnerabile și zone rurale.
- Inovarea socială oferă soluții complementare sistemului medical clasic (prevenție, servicii comunitare, telemedicină, suport pentru pacienți).
- Crizele recente (ex. COVID-19) au arătat nevoia de răspunsuri flexibile, rapide și centrate pe utilizator

Autorități locale

Autoritățile publice locale sunt actori esențiali în ecosistemul de inovare socială din România. Ele sunt nu doar mai apropiate de cetățeni și de nevoile acestora, ci și bine poziționate pentru a testa și scala soluții la nivel comunitar.

- Municipiul Cluj-Napoca explorează lansarea unui program intern de incubare pentru angajații din administrația locală, cu scopul de a genera și testa idei de inovare socială în interiorul administrației. Aceasta demonstrează o deschidere tot mai mare către inovare din interiorul sectorului public.
- Municipiul Brașov a participat la dezvoltarea metodologică a unui program de crowdfunding civic destinat susținerii proiectelor de impact social inițiate de comunitățile locale, îmbinând inovarea cu guvernanta participativă.

Într-un sens mai larg, autoritățile locale pot acționa ca factori catalizatori ai inovării sociale prin facilitarea colaborării intersectoriale, încurajarea experimentării și sprijinirea inițiativelor conduse de comunități. În mod important, acestea au și un rol legislativ la nivel local, fiind responsabile de transpunerea politicilor naționale – precum Legea economiei sociale – în reglementări locale și măsuri de sprijin care să creeze un mediu favorabil pentru întreprinderile sociale și inițiativele orientate spre impact.

Instrumente relevante existente pentru inovarea socială în România

În România nu există o legislație specifică dedicată inovării sociale. Cu toate acestea, inovația socială este menționată în diverse legi, strategii și reglementări care guvernează activitatea actorilor tradiționali ai inovației sociale din cadrul modelului „helixului cvadruplu”, în special sectorul privat (întreprinderile sociale) și autoritățile publice.

Legea economiei sociale (Legea nr. 219/2015)

Legea economiei sociale din România a fost adoptată în anul 2015 și ulterior modificată de Parlamentul României. La momentul adoptării, legea se concentra în principal pe măsuri de sprijin pentru întreprinderile sociale de inserție (WISE), orientând sectorul în special către abordarea provocărilor sociale cu care se confruntă grupurile vulnerabile.

Ulterior, legea a fost amendată și include în prezent orientări și linii directoare mai ample, care reflectă o înțelegere extinsă a potențialului și rolului economiei sociale în promovarea inovației sociale și a incluziunii, precum și în contribuția la sustenabilitatea mediului și la economia circulară. Articolul 5 al legii prevede în prezent că:

Economia socială contribuie la:

- (1) *Economia socială contribuie la:*
 - a) dezvoltarea comunităților locale;
 - b) crearea de locuri de muncă;
 - c) promovarea incluziunii și coeziunii sociale;
 - d) tranziția către economia circulară și promovarea inovației sociale;
 - e) implicarea persoanelor din grupuri vulnerabile în activități sociale și/sau economice;
 - f) asigurarea accesului persoanelor din grupuri vulnerabile la resursele și serviciile comunității.

2. Definirea impactului social și mecanismele de acreditare

În plus, legea stabilește definiția impactului social (art. 6, lit. d), precum și mecanismele și procedurile necesare pentru ca o organizație să obțină acreditarea ca întreprindere socială sau întreprindere socială de inserție (WISE), împreună cu beneficiile aferente. Principalul avantaj pentru întreprinderile sociale acreditate în România este accesul la fonduri europene, în special la oportunități finanțate prin Fondul Social European Plus (FSE+) și Fondul pentru Tranziție Justă.

Legea prevede și alte stimulente, însă, în practică, puține dintre acestea au fost efectiv implementate din cauza lipsei legislației subsecvente la nivel național sau, mai ales, la nivel local.

Strategia Națională pentru Economia Socială (în curs de elaborare)

Autoritățile române (Ministerul Muncii, Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă și Institutul Național de Cercetare Științifică în domeniul Muncii și Protecției Sociale) lucrează la elaborarea primei Strategii Naționale pentru Economia Socială din România. Elaborarea strategiei, împreună cu alte instrumente, va avea loc în cadrul unui proiect finanțat prin FSE+ până în anul 2029. Proiectul își propune să:

- dezvolte instrumente moderne pentru colectarea și analiza datelor privind întreprinderile sociale, inclusiv în contextul tranzițiilor verde și digitală;
- elaboreze Strategia Națională pentru Economia Socială, cu un plan de acțiune clar, bazat pe cercetare de teren;

- creeze o platformă digitală cu incubatoare virtuale, piețe online pentru produse și servicii sociale, centre de cunoaștere și rețele de ambasadori ai antreprenoriatului social;
- dezvolte Comunitatea de Practică pentru Economia Socială (SECOP);
- implementeze campanii de promovare și evenimente de recunoaștere publică pentru creșterea vizibilității sectorului;
- ofere sprijin entităților din economia socială prin stimularea cooperării, schimbul de bune practici și conectarea cu sectorul public și privat.

Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei 2022–2027

Inovarea socială reprezintă una dintre direcțiile-cheie ale Strategiei Naționale privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei pentru perioada 2022–2027. Direcția 4.1.1 a strategiei urmărește *„consolidarea capacității de planificare strategică prin integrarea deplină a tuturor inițiativelor de inovare socială și dezvoltarea unui sistem integrat de monitorizare și evaluare”*.

De asemenea, Direcția 2.2.2 vizează *„sprijinirea inițiativelor de promovare a spiritului antreprenorial, a inițiativelor antreprenoriale și a economiei sociale”*. Această direcție este deosebit de relevantă, întrucât a generat acțiuni specifice finanțate în prezent prin FSE+ în România (de exemplu, sprijinirea antreprenorilor sociali), precum și o acțiune dedicată revizuirii legislației secundare pentru aplicarea Legii economiei sociale (până în 2027).

Aceasta ar putea conduce la beneficii tangibile pentru antreprenorii sociali, care ar putea beneficia de măsuri fiscale suplimentare menite să încurajeze inițiativele de inovație socială.

Strategia Națională pentru Inovare în Sectorul Public (2024)

Strategia Națională pentru Inovare în Sectorul Public este necesară în cadrul procesului de aderare a României la OCDE (Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică). Strategia a fost publicată în consultare publică la finalul anului trecut, iar Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială a participat la acest proces prin formularea unor amendamente care să sprijine inovația socială în sectorul public, precum și colaborările care pot genera oportunități de inovare socială.

Programul Incluziune și Demnitate Socială 2021–2027

Principalul program care vizează inovația socială în România în perioada financiară 2021–2027, cu finanțare din fonduri europene, este Programul Incluziune și Demnitate Socială. Programul include o prioritate distinctă pentru inovația socială, adresată nevoilor persoanelor cu dizabilități.

Prioritatea P9 – Inovație socială va sprijini *„crearea unui Cluster de Inovare și Incluziune – o platformă pentru integrarea pe piața muncii a persoanelor cu dizabilități, bazată pe principiile egalității de șanse, nediscriminării, participării active și incluziunii sociale, cu scopul de a valorifica digitalizarea și tehnologiile asistive. Clusterul va implica reprezentanți ai sectorului privat, unități protejate autorizate, întreprinderi sociale, mediul academic și de cercetare, sectorul asociativ și sectorul public într-un proces de co-creare și design pentru creșterea angajabilității persoanelor cu dizabilități”*.

În plus, activitățile sprijinite prin program urmăresc:

- consolidarea clusterului prin identificarea actorilor relevanți, împărtășirea valorilor comune și realizarea de acțiuni de co-creare bazate pe nevoile persoanelor cu dizabilități;
- specializarea membrilor clusterului în domeniile accesibilității și adaptării produselor și serviciilor, inclusiv design universal, pentru o mai bună înțelegere a nevoilor persoanelor cu dizabilități;
- furnizarea de informare, consiliere și testare a unor produse, servicii și tehnologii noi în cadrul unor hub-uri regionale;
- dezvoltarea, testarea și evaluarea unor soluții digitale inovatoare pentru persoanele cu dizabilități, care vor schimba modul de interacțiune cu serviciile publice prin simplificarea proceselor administrative (de exemplu, cardul electronic de dizabilitate), cu potențial de implementare la nivel național;
- sprijinirea generării de noi servicii/produse/tehnologii prin mini-granturi;
- organizarea de târguri de tehnologii asistive, seminare, conferințe, schimburi de bune practici și vizite de studiu.

Acțiunea va fi implementată ca proiect strategic de către Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități (ANPDPD).

În România există și alte programe naționale și regionale care acționează ca factori catalizatori pentru inovația socială. Programul Ocupare și Educație, finanțat prin FSE+, implementează în prezent un apel de proiecte prin care sunt finanțate noi întreprinderi sociale.

De asemenea, sunt acordate punctaje suplimentare IMM-urilor care sunt și întreprinderi sociale în cadrul programelor regionale, precum Programul Regional Nord-Est. Noi întreprinderi sociale vor fi înființate și prin sprijinul Fondului pentru Tranziție Justă.

4. Viziune, priorități și acțiuni

Viziunea strategiei

Un ecosistem matur, conectat și sustenabil de inovare socială, capabil să sprijine și să genereze soluții scalabile și cu impact demonstrabil la provocările sociale și societale ale României.

Această viziune urmărește ca inovarea socială să devină o componentă structurală a dezvoltării socio- economice, integrată în politicile publice, în educație, în cultura organizațională a sectorului public, privat și neguvernamental și sprijinită de mecanismele de finanțare.

Declinarea viziunii în 5 teme principale

1. Actori competenți și instituții capabile să susțină inovarea socială

Ecosistemul de inovare socială este susținut de actori bine pregătiți, care dețin competențe solide în managementul inițiativelor inovatoare, accesarea și diversificarea finanțărilor, evaluarea impactului și scalarea soluțiilor.

Universitățile, Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială, incubatoarele și programele de accelerare/mentorat devin piloni ai formării continue, ai cercetării aplicate și ai transferului de cunoștințe, în timp ce inovarea socială este integrată progresiv în curricula educațională și în formarea profesională a funcționarilor publici și a finanțatorilor.

2. Impact social măsurabil, comparabil și relevant pentru decizia publică

Inovarea socială este susținută de un cadru național coerent de măsurare a impactului social, adaptat diversității inițiativelor și beneficiarilor, care permite evaluarea rezultatelor, învățarea sistemică și fundamentarea deciziilor de finanțare și politici publice.

Teoria schimbării, indicatorii sectoriali și instrumentele de evaluare devin standarde operaționale, integrate în programele finanțate din fonduri publice și utilizate atât de inovatori, cât și de finanțatori și autorități.

3. Inovarea socială – recunoscută, vizibilă și valorizată public

Inovarea socială este susținută de un cadru național coerent de măsurare a impactului social, adaptat diversității inițiativelor și beneficiarilor, care permite evaluarea rezultatelor, învățarea sistemică și fundamentarea deciziilor de finanțare și politici publice.

Inițiativele validate beneficiază de sprijin pentru scalare și replicare, iar inovatorii sociali sunt prezenți activ în spațiul public, în mediul digital și în comunitățile locale și regionale.

4. Finanțare diversificată, accesibilă și adaptată inovării sociale

Ecosistemul dispune de o paletă diversificată de instrumente financiare, de la granturi și finanțări publice, la crowdfunding, matchfunding, investiții cu impact și instrumente hibride, adaptate diferitelor stadii de dezvoltare ale inițiativelor.

Finanțatorii publici și privați recunosc specificul inovării sociale și integrează criterii de impact în designul instrumentelor lor, în timp ce structurile de sprijin devin servicii permanente, accesibile și orientate către nevoile reale ale inovatorilor.

5. Un ecosistem conectat, colaborativ și bazat pe învățare continuă

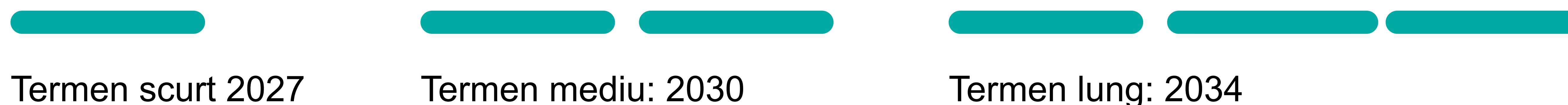
Inovarea socială se dezvoltă într-un ecosistem bine conectat, la nivel local, regional și național, care facilitează colaborarea între inovatori, autorități publice, universități, finanțatori și mediul de afaceri.

Evenimentele de networking, comunitățile de practică, rețelele tematice și platformele digitale susțin schimbul de bune practici, co-crearea de soluții și învățarea continuă, iar datele, analizele și rapoartele anuale oferă o bază solidă pentru dezvoltare strategică pe termen lung.

Prioritățile strategiei de inovare socială

Identificarea celor 5 priorități ale strategiei adresează cele 5 teme declinate din viziune. Aceste priorități sunt detaliate în acțiuni concrete.

Orizont de timp:

Respondenții au priorizat acțiunile (între 7 și 13 per categorie) rezultate din consultări. Prioritizarea finală reflectă scorul median obținut de fiecare propunere.

Prioritizare:

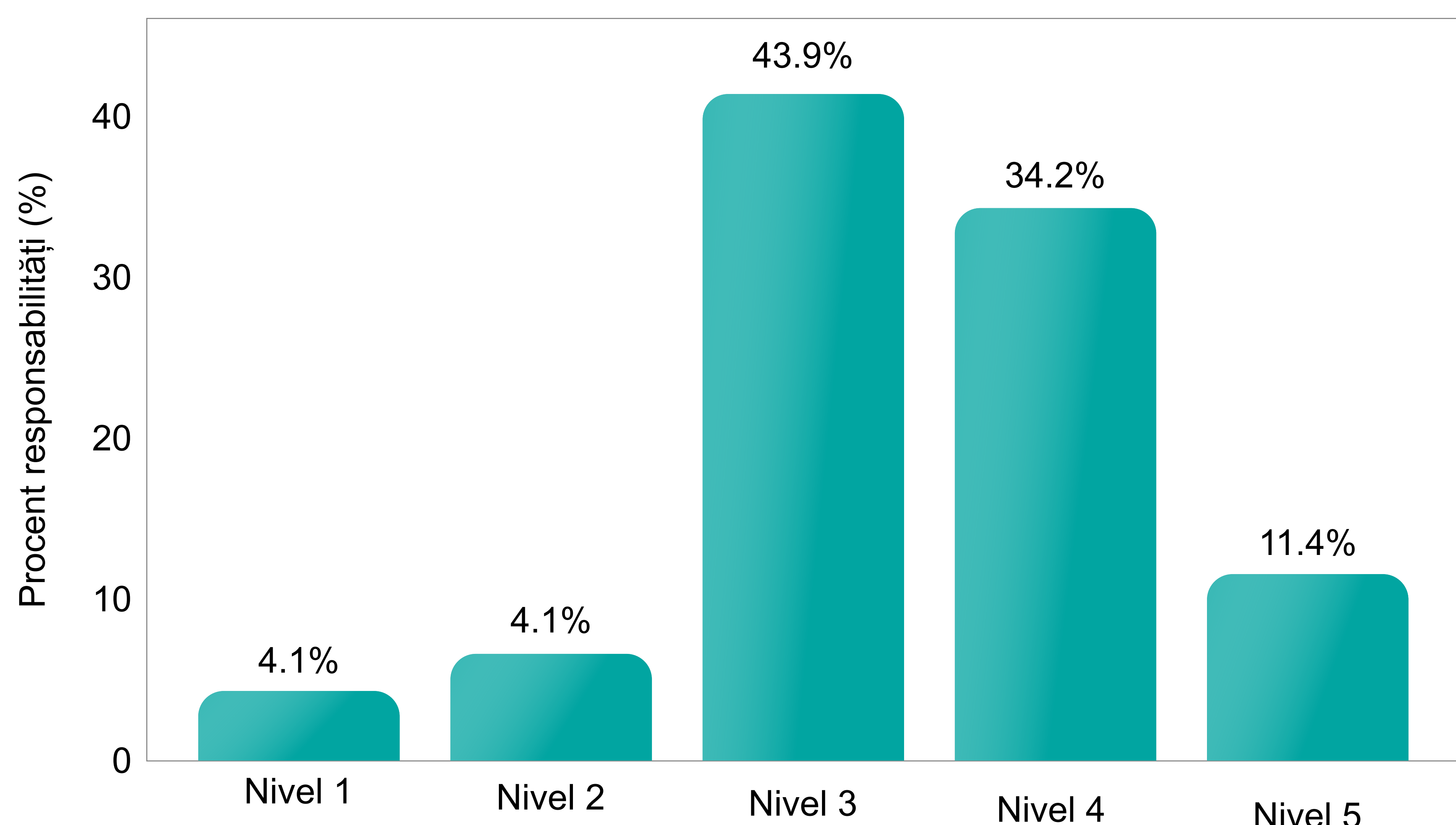
Respondenții au priorizat acțiunile (între 7 și 13 per categorie) rezultate din consultări. Prioritizarea finală reflectă scorul median obținut de fiecare propunere.

- ⬆️ Scor median obținut în consultări: 1 → 3
- ⬆️ Scor median obținut în consultări: 3,01 → 5
- ⬆️ Scor median obținut în consultări: 5 → ...

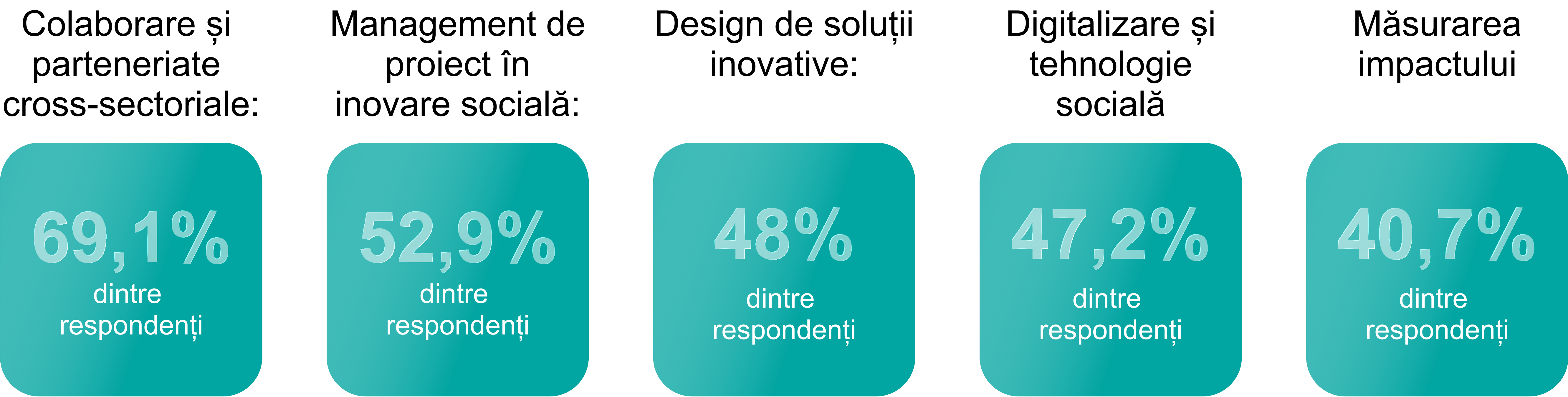
Prioritatea 1 - Dezvoltarea și consolidarea competențelor actorilor implicați în inovare socială

Problema: Autoevaluarea competențelor în inovare socială relevă un nivel predominant mediu spre bun în rândul organizațiilor respondente în România: 43,9% dintre acestea au indicat nivelul 3, iar 34,2% nivelul 4, pe o scară de la 1 la 5. Totodată, doar 11,4% dintre organizații se percep la nivelul maxim de competență (5), în timp ce 10,6% se situează la niveluri scăzute (4,1% la nivelul 1 și 6,5% la nivelul 2). Aceste rezultate evidențiază existența unui potențial semnificativ de dezvoltare, dar și a unor decalaje clare de competență.

Autoevaluarea competențelor în inovare socială

Principalele competențe identificate de către respondenți ca fiind necesare a fi dezvoltate prin instruire:

3,3% dintre respondenți apreciază că nu au nevoie de instruire specifică inovării sociale. De asemenea, respondenții au indicat ca importante competențele din domeniul dezvoltării și scalării inițiativelor de inovare socială.

Soluția: Strategia propusă va urmări consolidarea și profesionalizarea competențelor existente, cu accent pe sprijinirea tranziției de la un nivel mediu la unul avansat, precum și pe reducerea decalajelor de competență în rândul organizațiilor aflate la niveluri incipiente.

Plan de implementare

Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Instruirea actorilor ecosistemului de inovare socială în managementul proiectelor de inovare socială	Inovatori sociali Organizații suport Autorități/instituții publice	300 de actori ai ecosistemului de inovare sunt instruiți în competențe cheie	Termen scurt 2027	
Instruirea actorilor ecosistemului de inovare socială în accesarea finanțărilor dedicate inovării sociale	Inovatori sociali Organizații suport Autorități/instituții publice	300 de actori ai ecosistemului de inovare sunt instruiți în competențe cheie	Termen scurt 2027	
Crearea unui program de formare pentru reprezentanții autorităților/instituțiilor publice în domeniul inovării sociale cu module specifice nevoilor identificate	Centrul Național de Competențe în Inovare Socială Autorități/instituții publice	1 program de formare dezvoltat și livrat pentru 50 reprezentanți autorități/instituții publice	Termen scurt 2027	
Organizarea unui program anual de formare în finanțări alternative pentru inovare socială, inclusiv crowdfunding/crowdfunding	Centrul Național de Competențe în Inovare Socială Inovatori sociali	1 program de formare dezvoltat și livrat pentru 50 inovatori sociali	Termen scurt 2027	

Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Organizarea unui program anual de formare în evaluarea impactului inițiativelor de inovare socială	Centrul Național de Competențe în Inovare Socială Inovatori sociali Universități Finanțatori	1 program de formare dezvoltat și livrat pentru 50 finanțatori/ inovatori sociali	Termen scurt 2027	↑↑
Organizarea unui program de formare în inovare socială pentru întreprinderile sociale finanțate prin FSE cu module specifice nevoilor identificate	Centrul Național de Competențe în Inovare Socială Antreprenori sociali	1 program de formare dezvoltat și livrat pentru 300 de antreprenori sociali	Termen scurt 2027	
Crearea unui program de formare pentru reprezentanții administratorilor de grant din România în domeniul inovării sociale cu module specifice nevoilor identificate	Centrul Național de Competențe în Inovare Socială Administratori de grant	1 program de formare dezvoltat și livrat pentru 50 de administratori de grant	Termen scurt 2027	↑
Dezvoltarea serviciilor oferite de Centrul Național de Competențe în Inovare Socială	Centrul Național de Competențe în Inovare Socială	1 Centru funcțional	Termen scurt 2027	↑
Crearea unui incubator de inițiative de inovare socială	Centrul Național de Competențe în Inovare Socială Organizații suport	1 incubator de inițiative de inovare socială funcțional 20 de inițiative incubate	Termen mediu 2030	↑
Crearea unui cadru/program de mentorat pentru inovatorii social	Centrul Național de Competențe în Inovare Socială Organizații suport Inovatori sociali	1 program de mentorat dezvoltat 20 de mentori implicați în program 40 de inovatori sociali sprijiniți	Termen mediu 2030	↑
Introducerea inovării sociale/ antreprenoriat social ca materie de studiu în curricula educațională	Ministerul Educației și Cercetării Inspectorate Școlare Unități de învățământ preuniversitar	1 curriculă dezvoltată 1 set materiale educaționale dezvoltat și adaptat la nevoile elevilor	Termen lung 2034	↑

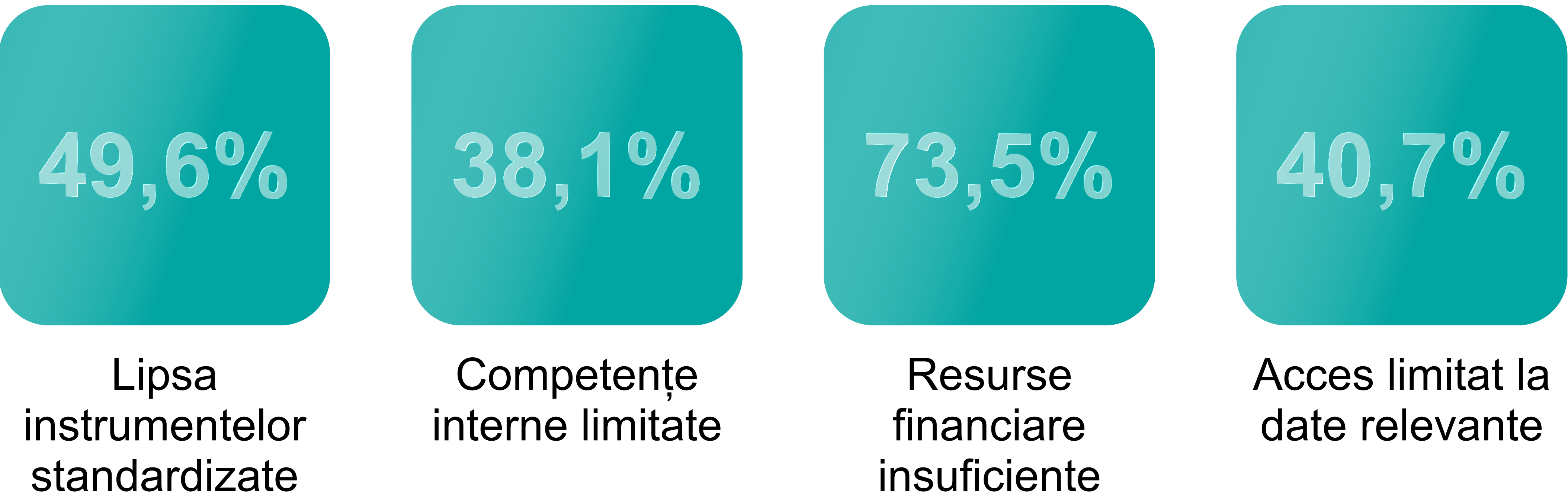
Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Organizarea unui program anual de formare în evaluarea impactului inițiativelor de inovare socială	Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății Secretariatul General al Guvernului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene	Indicatori de impact corelați trans-sectorial la nivel național	Termen mediu 2030	↑
Creșterea rolului universităților în dezvoltarea competențelor inovării sociale și în cercetarea privind conceptele și procesele specifice ecosistemului inovării sociale	Universități	1 program de formare universitar/postuniversitar dezvoltat în domeniul inovării sociale 3 articole științifice privind ecosistemul inovării sociale din România publicate	Termen lung 2034	↑

Prioritatea 2 - Implementarea unui cadru integrat de măsurare a impactului social adaptat inițiativelor și organizațiilor din sistem

Problema: 29,3% dintre organizațiile participante la cercetare au indicat că utilizează parțial instrumente de măsurare a impactului social, 29,3% nu utilizează astfel de instrumente, iar 24,4% utilizează astfel de instrumente.

Dintre cei care utilizează instrumente de măsurare a impactului social, 79,3% utilizează indicatori cantitativi (număr de beneficiari, locuri de muncă create etc.), 81,6% utilizează indicatori calitativi (satisfacția beneficiarilor, schimbări de atitudine etc.), iar doar 14,9% utilizează evaluarea externă.

Principalele provocări în măsurarea impactului indicate de participanții la cercetare sunt:

De asemenea, respondenții au menționat lipsa capacității organizaționale pentru evaluarea impactului pe termen lung.

Soluția: Pentru a profesionaliza procesul de evaluare a impactului social, strategia vizează standardizarea instrumentelor de lucru și consolidarea competențelor interne, răspunzând astfel nevoii imediate de cadru metodologică semnalată de aproape jumătate dintre organizații. Obiectivul central este depășirea barierelor financiare și administrative prin optimizarea accesului la resurse și date relevante, facilitând astfel tranziția de la monitorizarea simplă, de tip cantitativ și calitativ, către o evaluare riguroasă a impactului pe termen lung. Această abordare sistemică va permite organizațiilor să își fundamenteze intervențiile pe date solide, transformând măsurarea impactului dintr-o provocare logistică într-un avantaj strategic sustenabil, care să poată fi valorificat în viitoarele aplicații în cadrul competițiilor de finanțări.

Plan de implementare

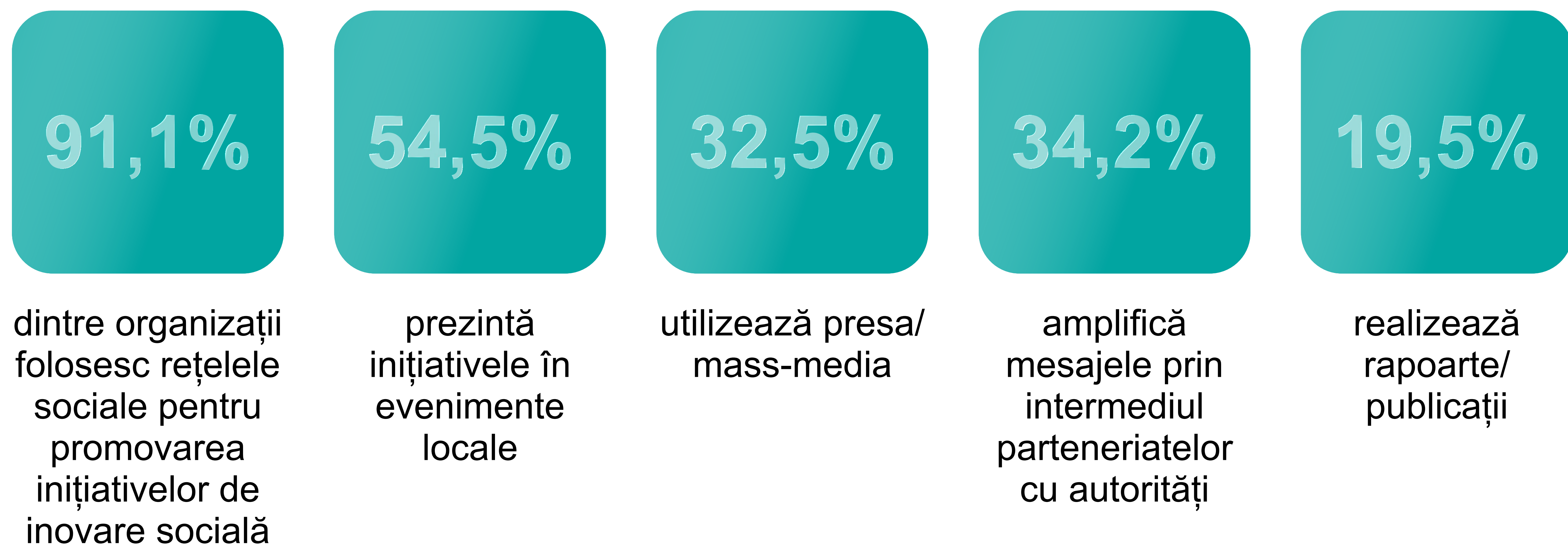
Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Organizarea unui program anual de formare în evaluarea impactului inițiativelor de inovare socială	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății Secretariatul General al Guvernului Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene	1 set de indicatori / cadru de măsurare a impactului social	Termen scurt 2027	
Realizarea unei cercetări cu privire la modalitatea de măsurare a impactului a actorilor din ecosistemul de inovare socială din România	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Universități	1 cercetare realizată	Termen scurt 2027	
Cartografierea impactului a 30 de inițiative de inovare socială în România	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială	1 cartografiere realizată	Termen scurt 2027	

Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Dezvoltarea unui set de indicatori sectoriali/tipuri de beneficiari pentru măsurarea impactului	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Ministerul Muncii, Familiei, Tineretului și Solidarității Sociale Ministerul Educației și Cercetării Ministerul Sănătății Secretariatul General al Guvernului Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene	1 set de indicatori / cadru de măsurare a impactului social	Termen scurt 2027	
Includerea „teoriei schimbării” pentru măsurarea impactului proiectelor de inovare socială finanțate public	Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene	Ghidurile de finanțare solicită „teoria schimbării” ca element de eligibilitate a proiectelor depuse în cadrul apelurilor de finanțare	Termen mediu 2030	
Includerea indicatorilor de impact social în designul instrumentelor de finanțare ale inovării	Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene	Ghidurile de finanțare includ indicatori de impact social în acord cu principiile inovării sociale	Termen mediu 2030	
Includerea indicatorilor de impact social ca indicatori suplimentari în proiectele finanțate din fonduri publice care vizează inovarea și antreprenoriatul social	Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene	Ghidurile de finanțare includ indicatori de impact social ca indicatori suplimentari în proiectele finanțate din fonduri publice care vizează inovarea și antreprenoriatul social	Termen mediu 2030	

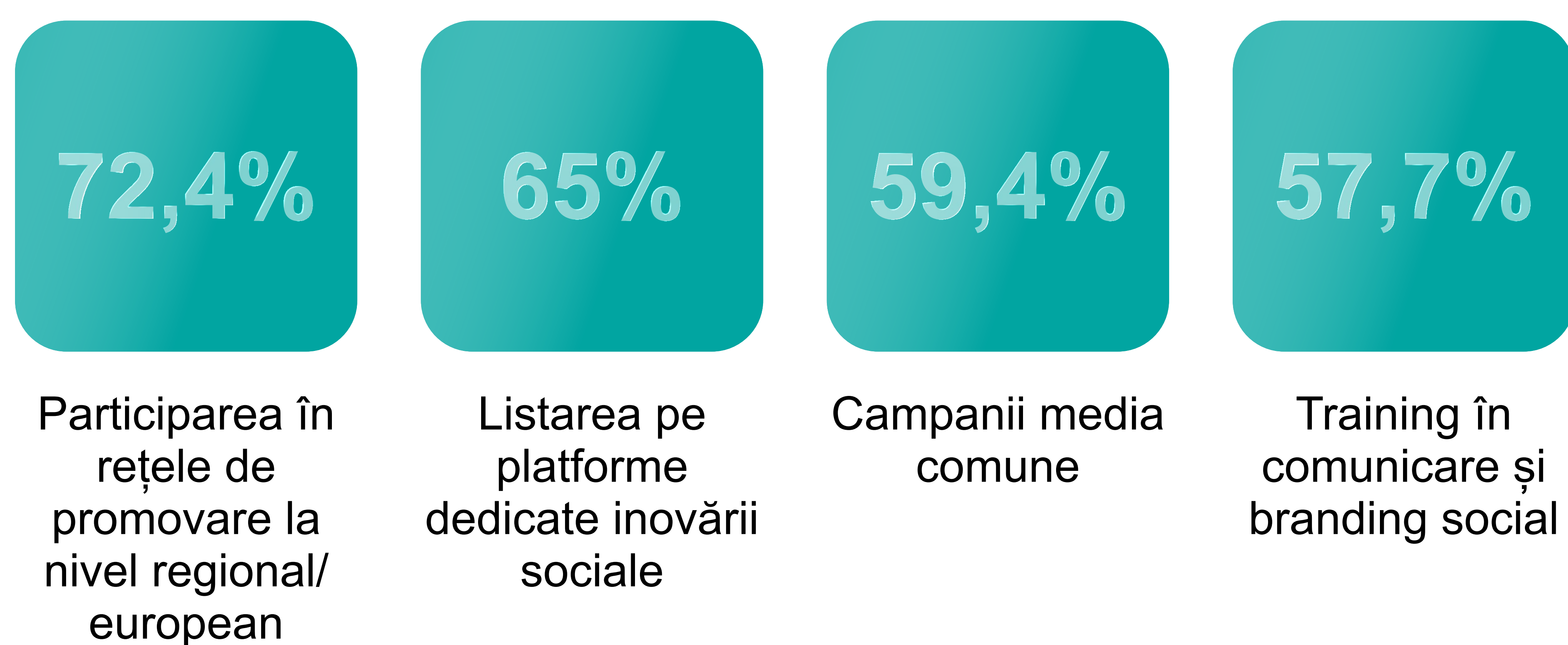
Prioritatea 3 - Creșterea vizibilității și recunoașterii inovării sociale la nivel local/regional/național

Problema: 44,7% dintre organizațiile participante la cercetare consideră că vizibilitatea inițiativelor proprii de inovare socială este scăzută, 46,3% dintre acestea consideră că vizibilitatea este medie, pe când doar 8,9% dintre acestea consideră că beneficiază de o vizibilitate crescută.

Canalele de promovare utilizate de organizațiile inovatoare social se bazează în special pe social media:

Au fost indicate și situații în care inițiativele de inovare socială nu sunt promovate prin niciun canal. Pentru creșterea vizibilității proiectelor de inovare socială, organizațiile au identificat următoarele nevoi prioritare de sprijin:

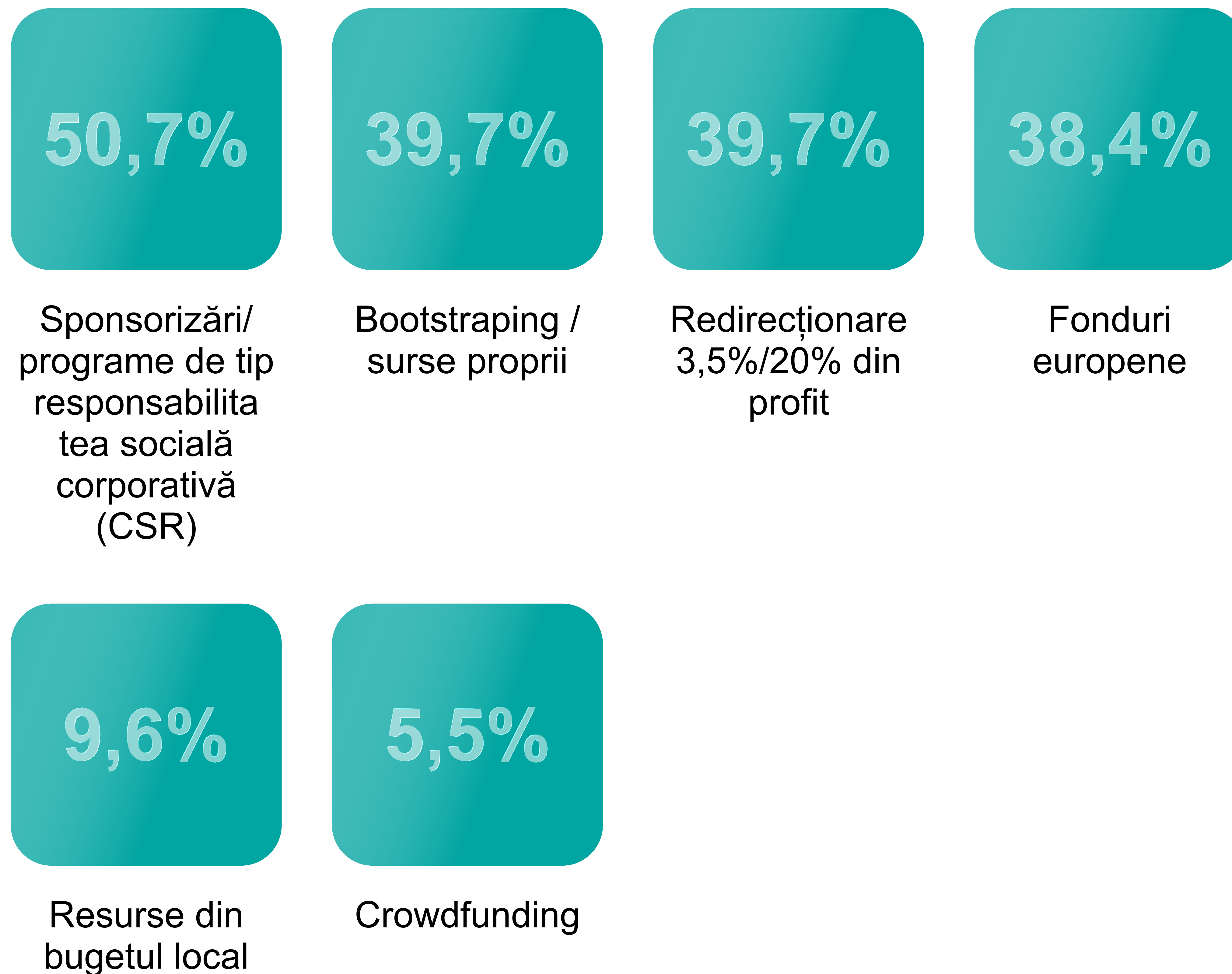
Au fost menționate, de asemenea, nevoia de sprijin financiar pentru externalizarea sau angajarea de resurse umane dedicate acestor tipuri de activități.

Soluția: Strategia propune un mecanism integrat de promovare și scalare a inovării sociale, axat pe creșterea vizibilității colective și educarea publicului prin campanii media, evenimente naționale și platforme dedicate. Această abordare este completată de măsuri de recunoaștere a excelenței și de sprijin practic pentru extinderea inițiativelor validate, asigurând astfel tranziția de la proiecte izolate la un ecosistem consolidat, cu impact social scalabil.

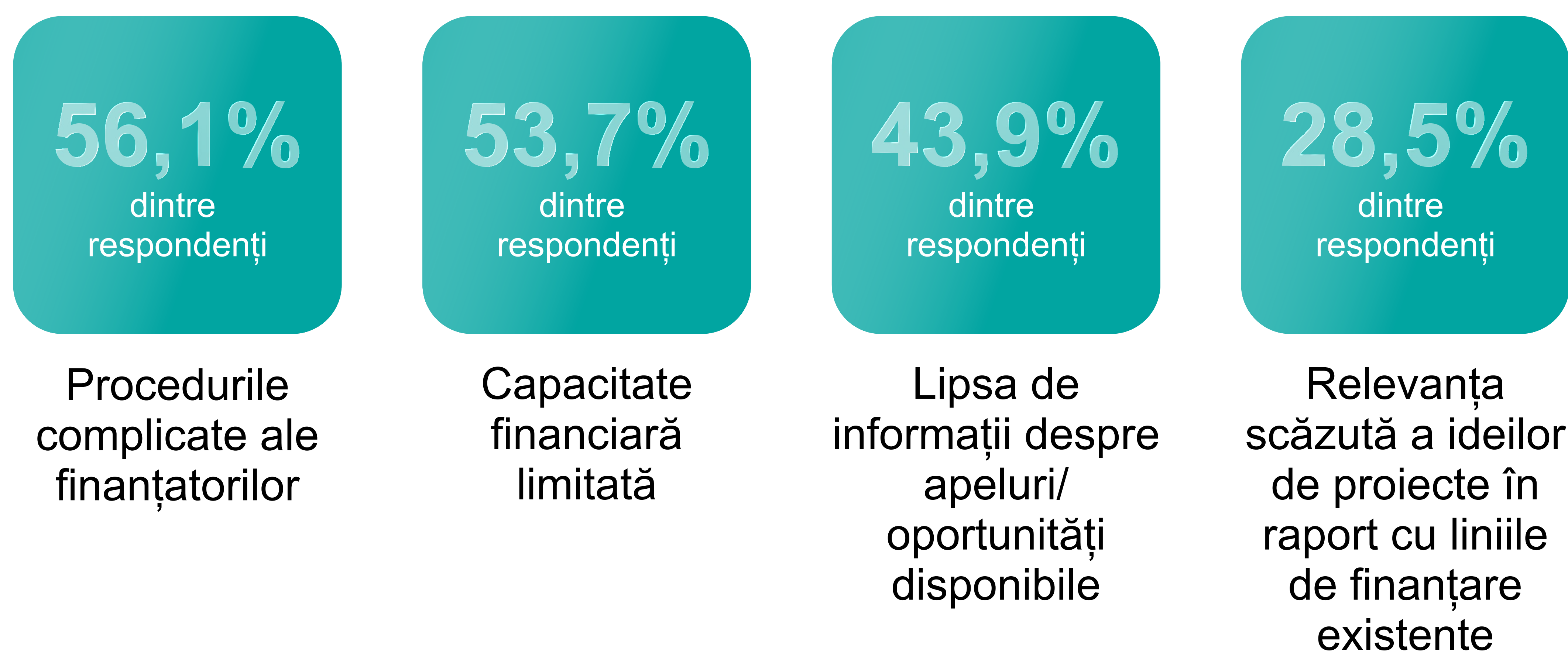
Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Derularea de campanii media pentru promovarea conceptului de inovare socială și a inițiativelor de succes	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială	1 campanie națională realizată	Termen scurt 2027	↑↑
Dezvoltarea unei platforme pentru produsele/serviciile inovatorilor sociali	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Organizații suport	1 platformă realizată	Termen mediu 2030	↑↑
Organizarea de târguri și caravane pentru inovatori sociali la nivel național	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Organizații suport	8 târguri derulate	Termen mediu 2030	↑↑
Educarea publicului larg cu privire la inovarea socială	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială	Comunicare constantă în social media realizată	Termen mediu 2030	↑↑
Asigurarea unei prezențe comune în social media pentru inovatorii sociali	Organizații suport / agenții	Comunicare constantă în social media realizată	Termen mediu 2030	↑
Derularea unor proiecte pilot de scalare a inițiativelor de inovare socială validate	Inovatori sociali Organizații suport	3 proiecte pilot scalate	Termen mediu 2030	↑
Lansarea unui premiu pentru inovatorii sociali	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Organizații suport	1 premiu acordat	Termen mediu 2030	↑
Realizarea unei colecții de povești de succes	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Organizații suport	1 colecție povești de succes realizată	Termen lung 2034	↑

Prioritatea 4 - Diversificarea și creșterea accesului la finanțare pentru inițiative de inovare socială

Problema: Sursele principale de finanțare pentru inovatorii sociali din România rămân limitate. Participanții la cercetare folosesc în prezent:

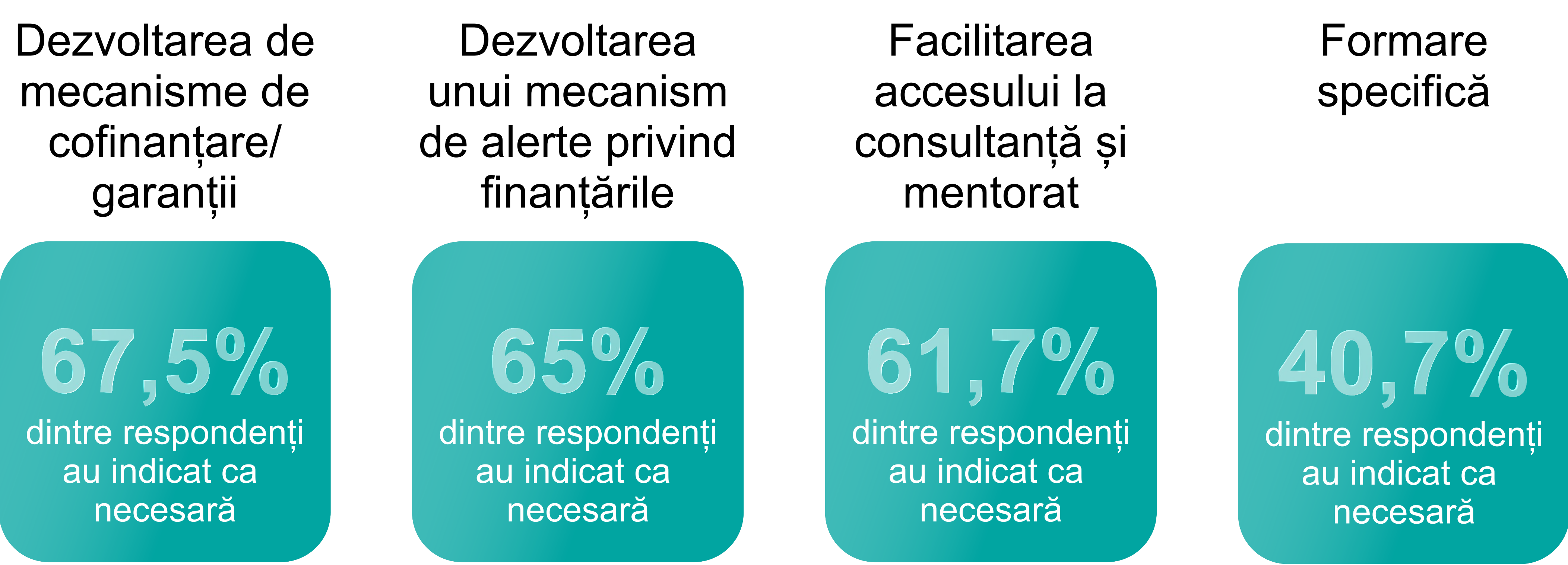

Principalele dificultăți în accesarea finanțărilor nerambursabile sunt:

Lipsa resurselor umane, cumulată cu procedurile administrative complexe impuse de finanțatori, generează o presiune semnificativă asupra capacității de implementare a beneficiarilor.

Direcțiile de sprijin identificate ca esențiale pentru îmbunătățirea accesului la fonduri nerambursabile vizează:

Soluția: Soluția strategică propune trecerea de la un model de finanțare fragmentat și restrictiv la un ecosistem de suport integrat, capabil să asigure sustenabilitatea pe termen lung a inovării sociale. Această transformare se va realiza prin: diversificarea surselor de capital prin introducerea unor instrumente financiare flexibile și alternative, facilitarea accesului la resurse și profesionalizarea dialogului dintre finanțatori și beneficiari. Prin integrarea inovatorilor sociali în rețelele de inovare consacrate și oferirea de servicii de suport permanent, strategia urmărește să elimine barierele administrative actuale, transformând finanțarea dintr-un obstacol birocratic într-un motor de scalare a impactului social.

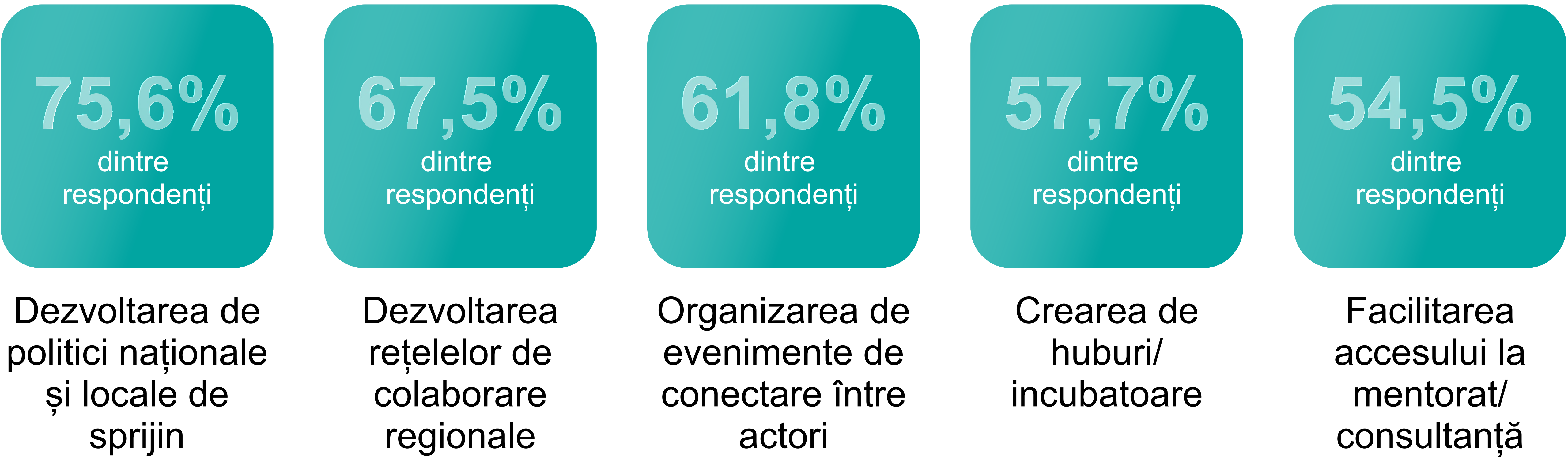
Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Crearea și dezvoltarea instrumentelor financiare alternative pentru finanțarea sectorului de economie socială (entități juridice cu impact social)	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Organizații suport, inclusiv finanțatori din ecosistemul	2 instrumente financiare pentru economia socială consolidate	Termen mediu 2030	
Crearea unei hărți online a surselor de finanțare	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene	1 hartă online realizată	Termen scurt 2027	
Sprijinirea lansării unor instrumente financiare dedicate inovării sociale	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene Organizații suport	2 instrumente financiare dedicate inovării sociale lansate	Termen mediu 2030	

Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Transformarea programelor de pre/incubare ale administratorilor de minimis din (POCU/PEO/PIDS) în servicii permanente de suport și informare/consiliere pentru inovatorii sociali	Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene Organizații suport	Lansarea unui apel de proiecte pentru administratorii de grant cu accent pe sprijinirea întreprinderilor sociale existente în dezvoltarea inițiativelor inovatoare social	Termen mediu 2030	↑↑
Instruirea finanțatorilor existenți despre cum să recunoască/ evalueze inovarea socială în programele lor curente	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială	30 de reprezentanți ai finanțatorilor publici/privați instruiți	Termen scurt 2027	↑↑
Crearea și pilotarea unui mecanism de matchfunding la nivel local pentru finanțarea inițiativelor inovatoare	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială Autorități locale	1 mecanism de matchfunding la nivel local pentru finanțarea inițiativelor inovatoare lansat	Termen scurt 2027	↑↑
Integrarea actorilor din ecosistemul inovării sociale în ecosisteme de inovare clasică	Centrul Național de Competențe în Inovarea Socială	1 eveniment de networking derulat	Termen scurt 2027	↑

Prioritatea 5 - Consolidarea și conectarea ecosistemului de inovare socială

Problema: Gradul de colaborare între membrii ecosistemului inovării sociale este perceput ca fiind încă foarte fragil – acest lucru este cu atât mai îngrijorător cu cât inovarea socială nu poate exista în lipsa colaborării în helixul cvadruplu. Majoritatea respondenților au poziționat nivelul de cooperare la pragul neutru (nota 3 pe o scară de la 1 la 5). Analiza subliniază o tendință mai degrabă negativă, având în vedere că peste 42% dintre participanți au evaluat interacțiunea cu note de 1 și 2, în timp ce un segment marginal, de sub 10%, a acordat notele 4 și 5. Aceste rezultate indică necesitatea implementării unor mecanisme mai eficiente de networking și parteneriat pentru a depăși acest stadiu de colaborare incipientă.

Ca îmbunătățiri necesare pentru consolidarea ecosistemului de inovare socială, respondenții au indicat:

Soluția: Strategia propune trecerea de la o colaborare fragmentată la un ecosistem interconectat și funcțional, bazat pe pilonii modelului helixului cvadruplu. Soluția vizează construirea unei infrastructuri integrate de networking, care îmbină instrumentele digitale de informare și cartografiere cu mecanisme de interacțiune directă, precum evenimentele regionale și comunitățile de practică. Această abordare urmărește să faciliteze schimbul constant de bune practici și resurse, asigurând în același timp recunoașterea excelenței și fundamentarea academică a inițiativelor.

Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Organizarea unor evenimente regionale de conectare a membrilor ecosistemului la nivel local/regional	Universități Organizații suport Centrul Național de Competențe în Inovare Socială	8 evenimente regionale organizate	Termen scurt 2027	↑↑
Crearea unei hărți digitale naționale, interactive, actualizate în timp real, care include inovatori sociali, resurse, evenimente și oportunități de colaborare	Organizații suport Centrul Național de Competențe în Inovare Socială	1 hartă realizată	Termen scurt 2027	↑↑
Organizarea unui eveniment național de networking pentru membrii ecosistemului	Organizații suport Centrul Național de Competențe în Inovare Socială	1 eveniment organizat	Termen scurt 2027	↑↑
Organizarea anuală a unui eveniment academic național dedicat inovării sociale	Universități	1 eveniment organizat/an	Termen mediu 2030	↑
Crearea unor rețele regionale pe tematică relevantă	Universități Organizații suport Centrul Național de Competențe în Inovare Socială	8 rețele regionale funcționale	Termen mediu 2030	↑
Crearea de comunități de practică privind aspecte ale inovării sociale (pe baza unei platforme online)	Universități Organizații suport Centrul Național de Competențe în Inovare Socială	1 comunitate de practică națională organizată	Termen scurt 2027	↑

Acțiune	Actori relevanți	Rezultat vizat	Orizont de timp	Prioritate
Crearea unui punct unic de informare cu privire la inovarea socială	Universități Organizații suport Centrul Național de Competențe în Inovare Socială	1 punct unic de informare funcțional	Termen scurt 2027	↑
Organizarea de vizite la actori de inovare socială naționali și internaționali, cu rol de networking și schimb de bune practici	Organizații suport Centrul Național de Competențe în Inovare Socială	4 vizite organizate/an	Termen mediu 2030	↑
Organizarea unei Gale naționale de premii pe categorii de inovare socială, bazată pe competiții locale/regionale	Organizații suport Centrul Național de Competențe în Inovare Socială Universități	1 gală organizată	Termen lung 2034	↑
Realizarea unui raport anual - date, tendințe, stakeholderi, provocări, recomandări	Universități	1 raport anual realizat	Termen lung 2034	↑

5. Potențiale surse de finanțare

Principalele surse de finanțare identificate pentru sprijinirea acțiunilor incluse în prezenta strategie pot fi:

Pe termen scurt:

Programul Incluziune și Demnitate Socială 2021 – 2027: Clusterul național de inovare socială și incluziune care va fi finanțat sub Prioritatea P09. Inovarea socială (Acțiuni sociale inovatoare) are prevăzute diferite activități congruente cu acțiunile prezentei strategii, în special pentru sprijinirea grupurilor vulnerabile – persoane cu dizabilități:

- ▶ Campanii de informare/consiliere/conștientizare a actorilor relevanți privind soluțiile, produsele și procesele inovative pentru persoanele cu dizabilități din perspectiva autonomiei, angajabilității și pentru asigurarea unei vieți independente;
- ▶ Identificarea actorilor relevanți pentru crearea unui cluster de inovare socială și a unor Huburi regionale și înființarea acestora. Identificarea valorilor comune și a unor posibile acțiuni de dezvoltare în colaborare având la bază nevoile persoanelor cu dizabilități;
- ▶ Specializarea membrilor clusterului în domeniul accesibilității, adaptării produselor și serviciilor, inclusiv design universal pentru a înțelege mai bine nevoile persoanelor cu dizabilități;
- ▶ Susținerea generării de noi servicii/produse/tehnologii prin minigranturi;
- ▶ Testarea noilor produse, servicii, tehnologii în cadrul huburilor regionale;

 Organizarea de târguri de tehnologie asistivă, seminarii/conferințe, schimb de bune practici și/sau vizite de studii.

Programul Erasmus+¹⁰ : Programul oferă oportunități de sprijin financiar pentru proiectele colaborative, în special în cadrul Acțiunii cheie 2 – Parteneriate pentru cooperare și Alianțe pentru inovare, în domeniul educației. Această oportunitate este deosebit de importantă în contextul în care o proporție importantă de inovatori sociali își desfășoară activitățile în sfera educației.

Programul CEDV (Cetățeni, egalitate, drepturi și valori)¹¹: Organizațiile societății civile active la nivel local, regional, național și transnațional, precum și alte părți interesate, pot solicita finanțare CEDV pentru inițiative care vizează implicarea cetățenilor, egalitatea pentru toți și protecția și promovarea drepturilor și a valorilor UE.

Programul EaSI¹²: EaSI sprijină activitățile de analiză (anchete, studii, colectarea de date statistice, metodologii, clasificări, microsimulări, indicatori și sprijin pentru observatoarele și analizele comparative la nivel european) pentru a promova elaborarea de politici bazate pe date concrete în domeniul social și al ocupării forței de muncă.

Programul IMREG¹³: Sprijin anual pentru derularea de campanii care promovează rezultatele politicii de coeziune ale Uniunii Europene și, implicit, ale proiectelor inovatoare social finanțate în special prin Fondul Social European+.

Pe termen lung:

 Bugetul pentru promovare din cadrul priorităților de asistență tehnică din cadrul Programului Educație și Ocupare 2021 – 2027 și Programului Incluziune și Demnitate Socială 2021 – 2027 ar putea crea posibilități de finanțare a unor acțiuni pilot prevăzute de prezenta strategie.

 Bugetul aferent cadrului financiar multianual 2028-2034. Strategia de negociere pentru viitoarea perioadă de programare trebuie să includă o secțiune dedicată inovării sociale, cu scopul de a prezerva și consolida actualele mecanisme de reglementare din cadrul FSE+ ca minimale - art. 14, aln (4) că „Rata maximă de cofinanțare pentru astfel de priorități (n.r. „acțiuni sociale inovatoare”) poate fi majorată la 95 % pentru maximum 5 % din resursele naționale din cadrul componentei FSE+ cu gestiune partajată”. Solicitarea de sprijin pentru aceste acțiuni este strategică pentru România, deoarece facilitează degrevarea bugetului de stat. Comparativ cu restul intervențiilor din FSE+, aceste măsuri permit o rată de cofinanțare mai avantajoasă, limitând astfel efortul financiar național.

 Finanțările la nivel local acordate în baza Legii 350/2005 privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit de interes general ar trebui dezvoltate și adaptate unor instrumente participative și sustenabile (ex: matchfundingul sau obligațiunile cu impact social - social impact bonds).

6. Contribuții

La elaborarea prezentului document au contribuit:

Academia de Sanatate Samariteana
 Acasă În Vatra Satului SRL
 ACCEESS
 Administrația Națională a Penitenciarelor
 Afmc Christiana Brașov
 Alacrity Education
 Alterra Atelier
 Apah Transilvania
 Arca Talentelor
 Ashoka Romania
 Asociația Crăiești
 Asociația Libra
 Asociația Educație Sustenabilă
 Asociația ARCHE
 Asociația Asistența Socială Contează
 Asociația Asistenți Profesioniști
 Asociația Bakery School - Scoala de Brutărie
 Asociația Cămin de Bătrâni Romantic Club
 Asociația CED Romania Centrul de Excelența prin Diversitate
 Asociația Centrul de Inovare și Dezvoltare
 Durabila Nord Vest
 Asociația Centrul de Resurse pentru Cetățenie
 Activa
 Asociația Cluster de Educație C-Edu
 Asociația Curcubeul Cunoașterii
 Asociația Down Valea Jiului
 Asociația Educația pentru Viitor Sănătos
 Asociația EKA - Educație pentru liderii de mâine
 Asociația Esperando
 Asociația Euro-Asiatică de Consultanță și Inovare
 Asociația Find Your Place
 Asociația Gheorghe Ioanovici Nobil de Duleu – Valea Mare
 Asociația Grupul de Inițiativa și Acțiune Civică Sanpetru
 Asociația Innovation Education Lab
 Asociația Institutul Social Valea Jiului
 Asociația Krypton Inovație și Tehnologie
 Asociația Mama ai încredere în tine
 Asociația Moara de hartie
 Asociația Nevoia de Educație

Asociația O Românie Verde
 Asociația Oița Bârsana
 Asociația pentru Antreprenoriat Social Plus Unu
 Asociația pentru Ecologie și Turism Pro Eco-Tur
 Asociația Pentru Protecția Albinelor și Polenizatorilor Sălbatici
 Asociația pentru Schimbare Economică și Socială
 Asociația pentru Siguranță și Calitate În Unitățile Sanitare
 Asociația Sfânta Maria - ocrotitoarea celor necăjiți
 Asociația Sprijin Mobil TNS Bârgău
 Asociația Teatrul Experimental Senzorial
 Asociația Ținutul Momârlanilor
 Asociația Uniți Reusim
 Asociația Vă Ajutăm din Dej
 ACSRF
 Ateliere Fără Frontiere
 Authentic European Consulting
 BUNETI
 Centrul de Dezvoltare Managerială
 Centrul de Resurse Local
 Design Solutions Studio – Bricked
 Equifit
 Femei de Piatra
 Floor & Ceramic Construct
 Fundația Alături de Voi Romania
 Fundația Centrul Parteneriat pentru Egalitate
 Fundația COTE
 Fundația Pro Odorhei
 Fundația Sfântul Ioan Calabria
 Fundația SVASTA
 Fundația YANA-You Are Not Alone Charitable Foundation
 GAL "Calafat"
 Grupul OPHORI - Intreprinderi Sociale de Inserție
 ICI București
 ILIGRA
 Impact Hub Bucharest
 INDRA NIRMAAN
 Law Project Consulting

Liceul Tehnologic Horea
Marin Alina PFA
Ministerul Muncii Familiei Tineretului și
Solidarității Sociale
Mutat la țara
NABU Global
NESsT Romania
OilRight
Peda protejează patrimoniul natural
Primăria Municipiului Beiuș
Project Ways
Răsăritul de Argint
Rețeaua Empatiei
Right Association-Asociația Right
Romanian American Foundation
Romanian Youth Movement for Democracy
Rost la Florești
Iulia Ecoinstal
Țărâmul Măgărușilor
Scout Society
SMART PSI
Slim-Computer
Social Innovation Solutions
Solidari pentru Sanătate
SPA - Sănătate Prin Arte
Spitalul clinic județean de urgență SF
Spiridon
Iași
STROBO FILM
SUMMASANA
Synerb
TIB WEBTEAM
UAT COMUNA Brănești
Universitatea de Medicină și Farmacie Grigore
T. Popa din Iași
Universitatea de Vest Timișoara
Universitatea Politehnică Timișoara
Valea Jiului Society
WASTING LESS SRL
We For Real